

Deskundig antwoord op vragen over vuurwerkangst

Tinley Gedragstherapie voor Dieren verkoopt al jaren de Gedragstherapie CD met geluiden van vuurwerk en onweer. Dit is een hulpmiddel om huisdieren te leren wennen aan deze geluiden. We hebben de meest gestelde vragen van eigenaren en dierenartsen over het gebruik van vuurwerktraining op een rijtje gezet.

Overzicht van veel gestelde vragen

- Werkt het wel om een geluid CD te gebruiken?
- Mijn hond of kat reageert niet op de CD, maar is nog wel bang voor onweer en vuurwerk
- Als eigenaar zelf de vuurwerktraining uitvoeren of gedragstherapeut inschakelen?
- Is er wel echt sprake van angst?
- Hoe herken ik een hond met hevige angst voor geluiden?
- Oplossen van vuurwerkangst; een korte termijn en lange termijn oplossing
- Medicatie sedert en maakt hond geluidsgevoeliger
- Wanneer starten met een vuurwerktraining?
- Wat kun je doen in december?
- Niet troosten en negeren; is dat zo?
- Vuurwerktraining in groep als alternatief
- Training werkt niet alleen bij honden, maar ook bij andere dieren én mensen

Werkt het wel om een geluid-CD te gebruiken?

Het gebruik van een geluid-cd voor het hertrainen van angst voor geluiden is wetenschappelijk aangetoond als zinvol hulpmiddel. Echter dit hulpmiddel moet goed toegepast worden wil men vooruitgang behalen. In wetenschappelijke termen is de bedoeling dat door middel van de training uiteindelijk habituatie voor de geluiden bereikt wordt. Naast het bereiken van deze gewenning, kan een eigenaar ervoor kiezen om het geluid ook te herconditioneren, zodat er tevens een andere associatie ontstaat. Uit onderzoek is bekend dat het stapsgewijs wennen de belangrijkste weg is naar

het oplossen van het probleem.

Er zijn verschillende soorten geluiden beschikbaar op geluid-CD's en ook op internet. Het beste is om een geluid te kiezen voor de training die past bij de angstreactie van jouw huisdier. Hoe algemener de angst is, hoe beter om meerdere geluidsbronnen te gebruiken. Er is een verschil tussen het trainen met een enkele knal die je steeds herhaalt, en een langere opname waarin knallen worden afgewisseld met stilte en hoge geluiden. De Tinley Gedragstherapie CD bevat ongeveer 4 minuten instructie, 15 minuten regen en onweer en 10 minuten vuurwerk.

Mijn hond of kat reageert niet op de CD, maar is nog wel bang voor onweer en vuurwerk

De meest voorkomende reden waarom dit ervaren wordt door eigenaren, heeft te maken met het uitvoeren van de training. Er zijn mensen die dit tijdens de training melden; dat hun huisdier niet meer reageert op de geluiden uit de boxen op een laag volume. Dat is juist goed, ga door met de training. Het principe waarin een hond weer moet wennen aan bepaalde geluiden werkt zodanig dat de hond of kat absoluut niet mag reageren op de geluiden die uit de geluidsboxen komen.

Het is ook mogelijk dat honden d.m.v. training met de geluid CD binnen niet meer angstig zijn voor vuurwerk, maar buiten tijdens uitlaten wel. Soms kunnen honden leren dat geluiden die uit de geluidsboxen komen anders zijn als die buitenshuis zijn. Dit is vaak het gevolg van een fout in de opbouw van het trainingsplan. In een trainingsplan is het belangrijk om vooraf te bepalen op welke geluiden je dier reageert. Het kan voor sommige honden en katten belangrijk zijn om ook andere geluidsbronnen in de training te betrekken, zoals andere geluiden van internet of zelfs echte knalgeluiden. In zo'n geval kun je het beste een gedragstherapeut raadplegen. Een goed stappenplan kijkt naar alle prikkels die angst veroorzaken (type geluiden, lichtflitsen, situaties, etc.) en neemt dat mee in de training.

Kan eigenaar zelf de vuurwerktraining uitvoeren of gedragstherapeut inschakelen?

Hier moet onderscheid gemaakt worden tussen jonge honden zonder angst, matige angst of hevige angst voor vuurwerk.

Allereerst is een CD met geluiden goed bruikbaar om angst voor onweer en vuurwerk te voorkomen; met name bij jonge dieren, die nog geen angsten hebben ontwikkeld. Dit kan een eigenaar of fokker zelf prima toepassen. Bij gewenning gaat het om meerdere keren ervaren van de geluiden, waarbij het advies is om de CD niet meteen hard te zetten.

Bij de gedragstherapie CD zit een boekje met een stappenplan. Deze stappen zijn voor de meeste eigenaren met honden met matige angst goed uitvoerbaar. Een vereiste moet zijn dat de eigenaar de lichaamstaal van de hond goed kan lezen, zodat signalen van stress en angst op tijd opgemerkt worden; essentieel omdat de training juist zonder deze signalen moet verlopen.

Voor hevige angst adviseren wij dierenartsen om door te verwijzen naar een gedragstherapeut. Dan

wordt nl. achterhaald welke factoren een rol spelen in de angst voor geluiden, en daarop moet ingespeeld worden met de adviezen. De oorzaken bepalen de stapjes in de training en in overleg met de dierenarts de ondersteunende medicatie. Trainingsfouten worden voorkomen door een goed afgestemd stappenplan en periodiek overleg met de gedragstherapeut. Als de eigenaar weet welke oorzaken een rol spelen (dit zijn er altijd meerdere), dan kan de gedragstherapeut de eigenaar ook inlichten over de prognose; de verbetering die te halen valt. Niet alle vuurwerkangst is namelijk volledig hertrainbaar.

Is er wel echt sprake van angst?

In onze praktijk zien we geregeld voorkomen dat de hond niet angstig is voor vuurwerk, maar juist opgewonden raakt en gaat blaffen in een hoge houding. Ook kan een waakse hond de geluiden als bedreiging ervaren maar er niet angstig voor zijn. De aanpak/verandering van dit gedrag is anders dan bij een angst voor geluiden.

Hoe herken ik een hond met hevige angst voor geluiden?

Hieronder staan enkele voorbeelden genoemd. Vrijblijvend overleg met een gedragstherapeut of dierenarts is altijd mogelijk om te bepalen of begeleiding aan te raden is.

1. Heeft de hond een verlaagde lichaamshouding bij het horen van een knal (dus ook oren naar achteren, staart laag)?
2. Vertoont de hond vluchtgedrag, schuilgedrag, trilt de hond?
3. Breidt de hond zijn angsten snel uit naar allerlei andere situaties/geluiden?
4. Heeft de hond een traumatische ervaring gehad en sindsdien durft hij niet meer naar buiten?
5. Was de hond vanaf pup al angstig voor geluiden en wordt het steeds erger?
6. Zit gevoeligheid voor geluiden in het ras of de familielijnen van de hond?
7. Herstelt de hond niet direct na het horen van een knal, maar blijft hij langere tijd daarna nog schrikkerig en alert?
8. Wil de hond in december eigenlijk de hele maand al niet meer graag naar buiten om te wandelen?

Als er op meer dan 3 van bovenstaande vragen 'JA' geantwoord wordt, kan er sprake zijn van hevige angst en adviseren wij een op maat gemaakte training in combinatie met ondersteunende middelen; een samenwerking tussen gedragstherapeut en dierenarts is dan belangrijk.

Oplossen van vuurwerkangst; een korte termijn en lange termijn oplossing

Vuurwerkangst is een gedragsprobleem. Dat wil zeggen dat het gedrag hertraint moet worden als we de hond er vanaf willen helpen. Medicatie of andere ondersteunende middelen kunnen tijdelijk het gedrag onderdrukken, maar niet hertrainen. Deze korte termijnoplossing (ondersteunende middelen) is echter wel belangrijk; als de angst niet onderdrukt wordt, verergert het dikwijls jaar na jaar verder. Dus een goede wijze van symptoombestrijding, tijdelijk gebruik van ondersteunende middelen, is ook belangrijk. Hiermee heeft de eigenaar het probleem nog niet opgelost voor een angstig dier; hij zal ook moeten trainen. Dit is de lange termijn oplossing en vraagt inzet van de eigenaar. Deze oplossing bestaat uit het gewennen aan geluiden, eventueel ook in combinatie met ondersteunende middelen. Let op; hiervoor zijn vaak andere middelen geschikt dan bij symptoombestrijding tijdens oudjaarsavond zelf. Overleg met deskundigen is dus verstandig.

Medicatie sedeert en maakt hond geluidsgevoeliger

Terecht is er aandacht voor 'het pilletje wat de hond verlamt en de angst vergroot omdat het de geluidsgevoeligheid verhoogt'. Om verwarring te voorkomen, het gaat hier over de werkzame stof acepromazine. Gelukkig zijn steeds meer hondeneigenaren hiervan op de hoogte. Helaas zijn eigenaren hierdoor ook ontmoedigd om angstremmende medicatie te geven aan hun angstige hond, omdat er gedacht wordt dat elk kalmeringsmiddel of angstremmend middel zo werkt. Het onthouden van angstremmende/kalmerende middelen aan een hond met hevige angst kan echt welzijnsverminderend zijn voor dat dier. Er zijn veel (en ook nieuwe) alternatieven die het welzijn van angstige honden kunnen verbeteren gedurende deze moeilijke maand. Zelfs de laatste weken in december als ondersteuning van training. Het is wel zinvol om de stressverlagende middelen af te stemmen op de mate van angst van de hond. Van een voedingssupplement kun je iets anders verwachten dan van echte medicatie. Welke keuze gemaakt wordt, hangt af van de mate van angst van de hond en de oorzaken die een rol spelen.

Wanneer starten met een vuurwerktraining?

Bij een angstige hond of kat kun je een vuurwerktraining starten als er geen vuurwerk buiten wordt afgestoken, dus uiterlijk oktober/begin november starten. Als je een jonge hond hebt, dan kun je wel in december pas de hond leren wennen aan geluiden door knallen te laten horen. Maak wel gebruik van een opbouw in het volume, anders kan er juist angst ontstaan door de training.

Wat kun je doen in december?

Zijn ze al aan het knallen in uw wijk en is jouw hond angstig, dan zul je eerst aan de korte termijn oplossing moeten werken. Bij een angstige hond kun je het best bespreken met de dierenarts welke middelen het meest geschikt zijn voor jouw hond. Een gedragstherapeut kan daar zeker bij helpen; als de oorzaken nl. in kaart gebracht zijn, kunnen adviezen voor kalmeringsmiddelen of angstremmers passender gegeven worden. De angst kan door ondersteunende middelen onderdrukt worden om te voorkomen dat het erger wordt. Afhankelijk van de hond kunnen er wel wat trainingsadviezen gegeven worden, die hangen af van uw hond en jouw omgang met de hond. Zodra de vuurwerkperiode voorbij is, kun je aan de gang met een training. Doe dat dan ook voor het welzijn van je dier; anders breidt de angst vaak uit naar onweer en allerlei andere harde geluiden en voor je het weet is het weer november...

Niet troosten en negeren; is dat zo?

Je leest en hoort het overal; “neger het angstige gedrag van je hond, troost hem niet want dan maak je de angst erger”. Maar wat is troosten eigenlijk? Zorgt troosten voor een toename in de emotie van angst? In enkele situaties kan dit zo zijn; in de meeste gevallen echter is dit niet zo. Sterker nog, het totaal negeren van je onzekere dier vergroot de onzekerheid alleen nog maar meer. In wetenschappelijk onderzoek is het effect van steun van soortgenoten (‘social support’) uitgebreid aangetoond. Een reeds angstige hond voor geluiden zal niet angstiger worden door een eigenaar die de hond een aai geeft; ook hier kan de verklaring in de wetenschappelijke leertheorieën gezocht worden. Hieronder staan kort en bondig de adviezen die in overeenstemming zijn met de wetenschappelijke leertheorieën:

- 1) als je nog een jonge hond hebt die opeens schrikt, dan is het niet verstandig om te reageren op schrikgedrag van jouw hond naar aanleiding van een knal. Op dát moment gedraag je je normaal en besteed je er geen aandacht aan. Leer de hond wennen aan deze geluiden op een ander moment.
- 2) is jouw hond al angstig en blijft hij angstig na een knal, dan heeft hij zekerheid nodig; roep de hond bij je, geef een commando (bijvoorbeeld zit), beloon de hond door een aai en/of braaf. De hond mag naast je zitten, gedraag je verder normaal zoals je dat anders ook doet. Als je buiten loopt kun je dit ook het beste toepassen, want we willen niet dat de hond naar huis vlucht om daar zich veiliger te voelen.

Vuurwerktraining in groep?

Onder bepaalde (zeer strenge!) voorwaarden is vuurwerktraining in een groep een manier om een jonge hond die nog niet angstig is, te wennen aan geluiden. Maar, als jouw hond al angstig is voor vuurwerk, dan raden wij af om deel te nemen aan een groepstraining voor vuurwerk. Er is voldoende

wetenschappelijk bewijs en ervaring dat dit soort trainingen bij angstige honden averechts werken. Honden zijn groepsdieren en kunnen elkaars stemming overnemen. Een training voor een angstige hond moet dus –in eerste instantie- individueel zijn.

Honden die niet angstig zijn zouden ook prima een individuele training kunnen volgen, ook daar is de kans op het overnemen van het angstgedrag van een soortgenoot kleiner dan in een groepstraining op de hondenschool. Als je wel een groepstraining volgt, check dan hoe groot de groep is en of de trainers wel een opbouw in hun training gebruiken (niet meteen harde knallen dichtbij). Een trainer moet alle honden in de gaten kunnen houden en meteen kunnen inspelen op de reactie van de eigenaar en de hond (richtlijn; één instructeur met een groep van 5 honden is al te weinig om honden en hun eigenaren goed te kunnen begeleiden).

Training werkt niet alleen bij honden, maar ook bij andere dieren én mensen

Meestal gaan teksten over vuurwerkangst over honden. Maar er zijn veel diersoorten die er last van hebben. Een training om ze weer aan de geluiden te wennen werkt overigens ook voor andere dieren, bijvoorbeeld bij katten. Zelfs bij mensen is de geluid CD succesvol ingezet.

Een kinderoefentherapeut uit Twente geeft therapie aan kinderen die problemen hebben met de zintuigelijke informatieverwerking waaronder de verwerking van de geluidsprikkel. Haar ervaring met de Tinley vuurwerk en onweer geluid CD is de volgende: "Ondertussen zijn er een paar kinderen minder in Twente die niet meer in volledige paniek raken als ze een geluid horen dat ze niet gelijk kunnen plaatsen of kunnen verwerken. Ze kunnen normaal blijven functioneren. Met name rond de jaarwisseling heb ik van jullie CD ontzettend veel gebruik gemaakt. Het heeft een goede bijdrage geleverd aan de totale behandeling van deze kinderen."

De leerprincipes die worden toegepast om mensen en dieren weer te laten wennen aan geluiden, zijn hetzelfde voor alle diersoorten, inclusief mensen.

Nog vragen?

Stel ze gerust aan de Tinley-gedragstherapeut in uw regio. Je vindt het overzicht op de website <http://www.tinleygedragstherapie.nl> of via de gedrag- en informatielijn 0900-20 20 653.

(© Tinley Gedragstherapie voor Dieren, drs. Eline Teygeler. Versie december 2019. De tekst in dit document mag gebruikt worden mits onbewerkt en als er van bronvermelding gebruik wordt gemaakt)

Is uw huisdier bang voor vuurwerk of onweer?

Help uw hond of kat wennen aan geluiden met behulp van training.

Nu hier verkrijgbaar:

www.tinleygedragstherapie.nl

Deze poster is bij ons op te vragen door verkooppunten (dierenartspraktijken, hondenscholen).